

NEWSLETTER AEQUITAS (Nr 2)

24 maja 2025 r.

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA POTWIERDZIŁ STATUS SĘDZIÓW SĄDU NAJWYŻSZEGO

Europejski Trybunał Praw Człowieka opublikował decyzję z 1 kwietnia 2025 r. o niedopuszczalności skarg w sprawie Manowska i inni przeciwko Polsce (skarga nr 51455/21). Skarga dotyczyła naruszenia praw skarżących przez Naczelny Sąd Administracyjny, który nie powiadomił skarżących o toczącym się postępowaniu dotyczącym odwołania od decyzji Krajowej Rady Sądownictwa o przedstawieniu Prezydentowi RP kandydatów do Sądu Najwyższego.

W tezie 106 Trybunał zwrócił uwagę, że ponieważ NSA nie mógł podważyć decyzji Prezydenta RP o powołaniu skarżących na urząd sędziego, to postępowanie nie miało wpływu na ich status lub prawa i odrzucił skargi. Po raz kolejny europejski trybunał przypomniał, że mianowania sędziego dokonuje prezydent RP, a ta decyzja nie podlega zaskarżeniu.

RADA GMINY CZARNE POPARŁA PETYCJĘ OZS AEQUITAS

W marcu br. OZS AEQUITAS wysłało petycję do wszystkich gmin, opisującą rażące naruszenie przez proponowane obecnie projekty ustaw "przywracających praworządność" konstytucyjnej zasady niezawisłości sędziów, konsekwencje podważania legalności powołań sędziowskich po 2017 r. oraz wskazując konkretne orzeczenia sądowe, z których - przeciwnie do narracji forsowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości oraz Iustitię - wynika, że nominacje sędziowskie udzielone przez Prezydenta RP na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. są ważne. Część rad gmin przekazała petycję Premierowi, Marszałkowi Sejmu, Marszałkowi Senatu, Ministrowi Sprawiedliwości oraz Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Ogólnie petycja spotkała się z pozytywnym odzewem, o czym świadczy stanowisko m. in. Rady Gminy Czarne w powiecie Człuchowskim. Zarówno o petycji, jak i o stanowisku radnych gminy Czarne można przeczytać w artykule zamieszczonym w [Dzień Dobry Pomorze](https://dziendobrypomorze.pl/pl/707_samorzad/71508_terechow-nad-petycja-ogolnopolskiego-zrzeszenia-sedziow-aequitas-nalezy-sie.html?fbclid=IwY2xjawKdM_ZleHRuA2FlbQlXMQBicmlkETBXejVrTEp3dGZBWkNMWHRnAR6gpxm9SCG4KqhUhq4GP5TApfU9fyFiKyDfSod2e-S-ugy-tafxMxl6oUgGZw_aem_kw4ek4p1tzgSJ94tjfAfBQ#goog_rewarded).pl pod poniższym linkiem:

https://dziendobrypomorze.pl/pl/707_samorzad/71508_terechow-nad-petycja-ogolnopolskiego-zrzeszenia-sedziow-aequitas-nalezy-sie.html?fbclid=IwY2xjawKdM_ZleHRuA2FlbQlXMQBicmlkETBXejVrTEp3dGZBWkNMWHRnAR6gpxm9SCG4KqhUhq4GP5TApfU9fyFiKyDfSod2e-S-ugy-tafxMxl6oUgGZw_aem_kw4ek4p1tzgSJ94tjfAfBQ#goog_rewarded

STANOWISKO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH W SPRAWIE PROJEKTU USTAWY O PRZYWRACANIU PRAWORZĄDNOŚCI W SĄDOWNICTWIE AUTORSTWA MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich prof. dr hab. Marcina Wiącka:

- projekt opiera się na błędnym założeniu, że wszyscy sędziowie powołani po 2018 r. są wadliwie nominowani,

- automatyczne pozbawienie statusu sędziego, wykluczające zindywidualizowaną ocenę, naruszy Konstytucję RP i standardy europejskie.

Rzecznik zwrócił również uwagę na zmiany w uzasadnieniu do projektu, z którego usunięto nieprawdziwe tezy o orzecznictwie ETPCz i TSUE, przy niezmiennionej treści przepisów. W dalszym ciągu bowiem są one oparte na założeniu, że uchwały Krajowej Rady Sądownictwa powołanej po 2017 r. o przedstawieniu wniosków o powołanie na urząd sędziego są pozbawione mocy prawnej. Tymczasem, „nie jest prawdą twierdzenie, że sędzia każdego szczebla wyłącznie z powodu powołania przez nową KRS jest niezdolny do tego, żeby stworzyć sąd ustanowiony ustawą czy tym bardziej, że nie jest w ogóle sędzią”.

Rzecznik Praw Obywatelskich podkreślił, że wdrożenie projektu może doprowadzić do pogłębienia kryzysu w wymiarze sprawiedliwości.

<https://businessinsider.com.pl/prawo/opinie/te-propozycje-sa-ryzykowne-rpo-punktuje-bledy-ministerstwa-sprawiedliwosci-wywiad/skml3wp>

UDZIAŁ SĘDZIÓW W DEBACIE PUBLICZNEJ A WOLNOŚĆ WYPOWIEDZI

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym we Wrocławiu sędzia Piotr Krawczuk, na skutek pisma Prezesa Sądu Okręgowego w Świdnicy podjął czynności wyjaśniające wobec sędzi Sądu Okręgowego w Świdnicy Kamili Borszowskiej – Moszowskiej dotyczące okoliczności podjęcia przez sędzię działalności polegającej na cyklicznym prezentowaniu za pośrednictwem serwisów internetowych i portali społecznościowych wypowiedzi polemicznych połączonych z krytyczną dyskusją nad bieżącymi problemami sądownictwa oraz kontrowersyjnych uwag i poglądów, które w odbiorze reprezentatywnej części środowiska sędziów mogą mieć charakter prowokacyjny.

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wypracowane zostały standardy dotyczące wolności wypowiedzi sędziów w debacie publicznej, które uwzględniają trzy elementy. Po pierwsze dopuszczalność powoływania się przez sędziów na wolność słowa. Po drugie możliwość wypowiadania się także na tematy ustrojowe niezależnie od ich politycznej implikacji. Po trzecie konieczność zachowania przez sędziów powściągliwości w korzystaniu z wolności wypowiedzi. Wśród wartości, które mogą stanowić uzasadnienie ingerencji w sferę wolności wypowiedzi znajduje się konieczność zagwarantowania powagi i bezstronności władzy sądowniczej (Wyrok Wielkiej Izby ETPC z 28.10.1999r, 28396/95, *Wille przeciwko Liechtenstein*, postanowienie ETPC z 8.02.2001r., 4793/99, *Galina Pitkevich przeciwko Rosji*, postanowienie ETPC z 29.06.2004r., 6284/00, *Hrabín przeciwko Słowacji*, wyrok ETPC z 23.06.2016r., 20261/12, *Baka przeciwko Węgrom*).

Wskazane standardy winny być stosowane także do publicznych wypowiedzi sędziów należących do Stowarzyszenia Sędziów Polskich Iustitia, którzy wielokrotnie za pośrednictwem mediów oraz na portalach społecznościowych używali wobec części środowiska sędziowskiego określeń „neosędzia” „przebieraniec”, „moralne kanalie” oraz używali wobec pełnionej przez te osoby służby sędziowskiej porównań do „produkcji fałszywych pieniędzy”.

Takie wypowiedzi bez wątpienia nie służą zaakcentowanej przez Europejski Trybunał Praw Człowieka powadze i bezstronności władzy sądowniczej i osłabiają zaufanie społeczne do sądów.

SĘDZIA POZOSTAŁ NA SWOIM STANOWISKU POMIMO PRZEJŚCIA W STAN SPOCZYNKU

Krajowa Rada Sądownictwa w dniu 21 maja 2025 r. podjęła uchwałę zobowiązującą Przewodniczącą do złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa przez osoby z resortu sprawiedliwości oraz z Sądu Rejonowego w Koninie w sprawie sędziego tego sądu - Andrzeja Szaszkowskiego.

Sędzia przed ukończeniem 65 roku życia złożył oświadczenie o zamiarze dalszego zajmowania stanowiska, na co KRS nie wyraziła zgody, a Sąd Najwyższy oddalił odwołanie sędziego, doręczając w dniu 4 września 2024 r. KRS odpis tego orzeczenia, w związku z czym KRS uznała, że sędzia przeszedł z tym dniem w stan

spoczynku. Natomiast w marcu br. sędzia miał otrzymać pismo z Ministerstwa Sprawiedliwości z informacją, że „pozostaje na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Koninie i jest uprawniony do orzekania jako sędzia tego sądu”. Dodatkowo sędzia otrzymuje pełne wynagrodzenie, nie wykonując żadnych czynności orzeczniczych, chociaż powinien otrzymywać uposażenie w wysokości 75 procent wynagrodzenia, które to okoliczności zdaniem KRS stanowią przekroczenie uprawnień.

NAPRAWA SĄDÓW, TYLKO JAKA? – ANALIZA SYTUACJI SĄDÓW RODZINNYCH DOKONANA PRZEZ SĘDZIEGO TOMASZA BROLSKIEGO

W dniu 20 maja 2025 r. w Dzienniku Gazeta Prawna ukazał się artykuł członka OZS Aequitas, sędziego Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy Tomasza Brolskiego. Omówione w nim zostały przyczyny rezygnacji - w projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych przygotowanym przez Ministerstwo Sprawiedliwości - z dotychczasowego wyłączenia od orzekania w sprawach rodzinnych asesorów sądowych. Ponadto ukazano sytuację sądów rodzinnych w razie wejścia w życie projektów ministerialnych ustaw dotyczących tzw. przywracania praworządności.

<https://serwisy.gazetaprawna.pl/orzeczenia/artykuly/9802312,asesorzy-sposobem-na-załatanie-luki-kadrowej-w-sadach-rodzinnych.html>